

EWALUACJA ŚRÓDOKRESOWA 2020 LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 – 2023

Rewitalizacja
Nowego Stawu

Opracowanie:

AMT Partner Sp. z o.o.

www.amtpartner.pl

Nowy Staw, 2021 r.

SPIS TREŚCI

Proces definiowania i wdrażania założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	3
Metodologia procesu ewaluacji	8
Założenia procesu ewaluacji	8
Narzędzia i sposób organizacji procesu ewaluacji	9
Narzędzia ilościowe	9
Narzędzia jakościowe	10
Analiza stopnia realizacji założeń LPR	11
Ocena realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	11
Ocena realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ujęciu kryteriów ewaluacji.....	15
Ocena realizacji założeń Programu	25
Rodzina	25
Praca	25
Przyjazna infrastruktura	26
Pomocne instytucje	27
Wnioski.....	29
Wyniki z badania społeczności	29
wnioski i rekomendacje.....	33

PROCES DEFINIOWANIA I WDRAŻANIA ZAŁOŻEŃ LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji¹.

Działania rewitalizacyjne w Gminie Nowy Staw realizowane są w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023 (*dalej: LPR / Program*), opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) oraz w oparciu o treść Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Obecny kształt LPR-u został przyjęty Uchwałą nr 414/LVI/2018 w sprawie zmiany uchwały nr 294/XXXIX/2017 z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023². Zmianie uległ załącznik do uchwały nr 294/XXXIX/2017 Rady Miejskiej w Nowym Stawie z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023, który otrzymuje nowe brzmienie i stanowił załącznik do ww. uchwały.

Pierwszym etapem procesu rewitalizacji było dokonanie delimitacji obszarów zdegradowanych, a następnie wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Obszarem rewitalizacji niniejszego LPR-a został wyznaczony obszar „E-Południe”. Jest to część miasta obejmująca tereny na południowy wschód i na południe od centrum między historycznym centrum a linią kolejową. Na dużym obszarze jest to zdegradowany obszar przemysłowy po byłej cukrowni. Obiekty mieszkalne i ich otoczenie są słabo zagospodarowane. Duża powierzchnia terenów zielonych, również wymagająca rewaloryzacji.

Problemy społeczne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji³:

- Prowadzące do ubóstwa i zwiększające zagrożenie bezdomnością bezrobocie
- Niekorzystne zmiany demograficzne – spadek liczby mieszkańców
- Problemy w rodzinach, związane z opieką, a także skutki alkoholizmu i przemocy, niski poziom kapitału społecznego i ludzkiego
- Mniej korzystna struktura demograficzna niż w pozostałych częściach miasta,
- Niski poziom aktywności mieszkańców,
- Niewystarczająca oferta edukacyjna,
- Niedostateczny poziom wsparcia dla rodziny,

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

² <http://bip.nowystaw.pl/a,20954,uchwala-nr-414lvi2018.html> [dostęp: 27.04.2021 r.]

³ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 -2023.

- Migracja ludności do pobliskich, większych miejscowości.

Problemy gospodarcze zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji⁴:

- Niskie dochody mieszkańców,
- Niższy od oczekiwanego poziom przedsiębiorczości,
- Znikomy udział sektora turystyki.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji⁵:

- niski poziom funkcjonalności przestrzeni miejskich w ramach obszaru,
- zdegradowany teren przemysłowy (była cukrownia),
- deficyt miejsc integracji i terenów zieleni urządzonej.

Problemy sfery technicznej zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji⁶:

- zły stan techniczny infrastruktury (m. in. ulic, chodników, alejek),
- niekorzystny stan techniczny budynków mieszkalnych, w tym niski poziom efektywności energetycznej.

Problemy sfery środowiskowej zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji⁷:

- duży udział budynków charakteryzujących się niską emisją,
- zły stan zagospodarowania przestrzeni biologicznie czynnych, w tym miejskich skwerów i parków,
- Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa,
- konieczność zagospodarowania odstojników po byłej cukrowni.

Na podstawie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, konsultacji społecznych i analizy potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano poniżej wskazaną **wizję**.

⁴ J.w.

⁵ J.w.

⁶ J.w.

⁷ J.w.

Rysunek 1. Wizja dla obszaru rewitalizacji.

Przyjazne i bezpieczne dla mieszkańców miejsce,
zapewniające integrację lokalną i przestrzeń
spędzania czasu wolnego, umożliwiające
rozwijanie aktywności społecznej i gospodarczej
mieszkańców oraz podnoszące jakość życia

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023.

Realizacja opracowanej wizji rozwoju determinuje możliwość osiągnięcia w przyszłości stanu, w którym na obszarze „E-Południe”⁸:

- Zmniejsza się skala dysfunkcji rodzin oraz obserwowanej bezradności życiowej.
- Wzrasta poziom bezpieczeństwa publicznego i spada liczba interwencji policji.
- Notowana jest większa dynamika rozwoju przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz pojawiają się nowi inwestorzy zewnętrzni zainteresowani obszarami rozwojowymi i terenami rewitalizowanymi.
- Rośnie poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców, a dzięki aktywizacji rynku pracy spada bezrobocie.
- Wzrasta poziom aktywności obywatelskiej, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne we współpracy z samorządem rozwijają działalność angażując młodzież oraz dorosłych w inicjatywy i wydarzenia konsolidujące wspólnotę lokalną.
- Pomagają w tym dobrze wyposażone obiekty użyteczności publicznej oferujące nowe usługi dla mieszkańców oraz zmodernizowane przestrzenie miejskie i infrastruktura publiczna o wysokiej estetyce i dostępności.
- W efekcie standard życia systematycznie rośnie oraz zmniejsza się skala wykluczeń a mieszkańcy odczuwają, że ich sytuacja życiowa zmienia się na lepsze.
- Pomagają w tym dobrze wyposażone obiekty użyteczności publicznej oferujące nowe usługi dla mieszkańców oraz zmodernizowane przestrzenie miejskie i infrastruktura publiczna o wysokiej estetyce i dostępności.

⁸ J.w.

- W efekcie standard życia systematycznie rośnie oraz zmniejsza się skala wykluczeń a mieszkańcy odczuwają, że ich sytuacja życiowa zmienia się na lepsze.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji jest osiągnięcie stanu docelowego, jakim jest „**OBSZAR REWITALIZACJI PRZYJAZNY MIESZKAŃCOM I ZAPEWNIAJACY WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA**”. Realizacja celu będzie możliwa tylko przy założeniu realizacji kompleksowego pakietu działań. Zdefiniowano więc obszary działania (RODZINA; PRACA; PRZYJAZNA INFRASTRUKTURA oraz POMOCNE INSTYTUCJE) w stosunku do których przypisano cele szczegółowe oraz operacyjne. Strukturę celów Programu przedstawiono poniżej.

Rysunek 2. Cele strategiczne i operacyjne.

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I OBYWATELSKA MIESZKAŃCÓW

- 1.1. Kompleksowe wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych przemocą, borykających się z problemami bytowymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 1.2. Wzrost poziomu integracji społecznej dzięki zwiększeniu dostępności zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.
- 1.3. Wspieranie aktywności obywatelskiej, społecznej odpowiedzialności mieszkańców oraz wzmacnianie postaw prospołecznych.
- 1.4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego.

WZROST PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I AKTYWIZACJA ZAWODOWA

- 2.1. Aktywizacja zawodowa oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców.
- 2.2. Rozwój zróżnicowanych form wsparcia przedsiębiorczości mieszkańców oraz działania mające na celu generowanie nowych miejsc pracy.
- 2.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w grupie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2.4. Uwolnienie zasobów pracy poprzez zapewnienie optymalnego poziomu opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

WZROST DOSTĘPNOŚCI WIELOFUNKCYJNYCH PRZESTRZENI MIEJSKICH

- 3.1. Modernizacja i przebudowa ogólnodostępnych przestrzeni miejskich, w tym terenów zielonych w celu nadania im nowych atrakcyjnych funkcji o znaczeniu integracyjnym i oddziaływaniu na branżę rozwojowe miasta.
- 3.2. Modernizacja i przebudowa obiektów kubaturowych w celu zwiększenia efektywności energetycznej, przeciwdziałania niskiej emisji oraz zapewnienia estetyki układu urbanistycznego.
- 3.3. Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury podstawowej z zakresu usług komunalnych.
- 3.4. Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych, drogowych i parkingowych, zwiększenie dostępności pieszej i eliminacja barier architektonicznych.

ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH

- 4.1. Wzrost jakości infrastruktury przeznaczonej na cele usług społecznych.
- 4.2. Wsparcie w rozwijaniu kwalifikacji i kompetencji kadr oraz optymalizacji struktury organizacyjnych instytucji świadczących usługi społeczne.
- 4.3. Wzrost potencjału instytucji oferujących usługi społeczne poprzez wsparcie działań infrastrukturalnych.
- 4.4. Działania informacyjne dla mieszkańców dotyczące możliwości wsparcia.

METODOLOGIA PROCESU EWALUACJI

ZAŁOŻENIA PROCESU EWALUACJI

Ewaluacja stanowi proces, w ramach którego dokonuje się oceny wartości projektu (w tym przypadku Programu) stosując do tego określone wcześniej kryteria. Proces polega na gromadzeniu, analizie oraz interpretacji danych w zakresie znaczenia Programu dla osób i podmiotów nim zainteresowanych. Ewaluacja opiera się na ocenie: efektywności i skuteczności, wpływu, odpowiedzialności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości Programu w kontekście określonych celów szczegółowych⁹¹⁰.

Ewaluacja śródkresowa (*mid-term*) opiera się na pięciu filarach¹¹:

- Przeprowadzana jest w połowie wdrażania Programu;
- Dokonuje analizy realizacji wskaźników produktów i rezultatów;
- Opiniuje jakość realizacji Programu;
- Ustala kontekst realizacji działań;
- Może doprowadzić do modyfikacji metod i założeń interwencji oraz aktualizacji treści Programu.

Podstawą procesu ewaluacji jest zdefiniowanie możliwie optymalnych kryteriów oceny, które będą charakteryzowały się cechami wskazanymi na poniższym rysunku. Draft kryteriów ewaluacji został opracowany przez Komisję Europejską.

Rysunek 3. Kryteria ewaluacji.

Odpowiedność	Przygotowanie	Efektywność	Skuteczność	Wpływ
• odpowiedność celów LPR i poszczególnych projektów realizowanych w jego ramach dla problemów, jakie program miał rozwiązać, jak również dla środowiska fizycznego i środowiska polityk, w ramach których funkcjonuje	• logika i kompletność procesu planowania programu oraz wewnętrzna logika i spójność programu	• koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki oraz jakość osiągniętych wyników	• ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów programu, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia programu	• skutek, jaki wywiera program w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności miasta

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023. Aktualizacja., str. 71.

⁹ Strona internetowa Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego, <http://pte.org.pl/o-ewaluacji/> [dostęp: 27.04.2021 r.]

¹⁰ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023.

¹¹ Strona internetowa Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego, <http://pte.org.pl/o-ewaluacji/> [dostęp: 27.04.2021 r.]

Na podstawie powyższych założeń sformułowano pryncypia w obszarze ewaluacji LPR. Ewaluacja wykracza poza funkcje monitoringu, odpowiadając na pytanie, czy działania zostały zrealizowane, ale też czy zostały one zrealizowane według kryteriów takich jak: skuteczność, efektywność i adekwatność. Ewaluacja się więc na analizie trzech kluczowych obszarów¹²:

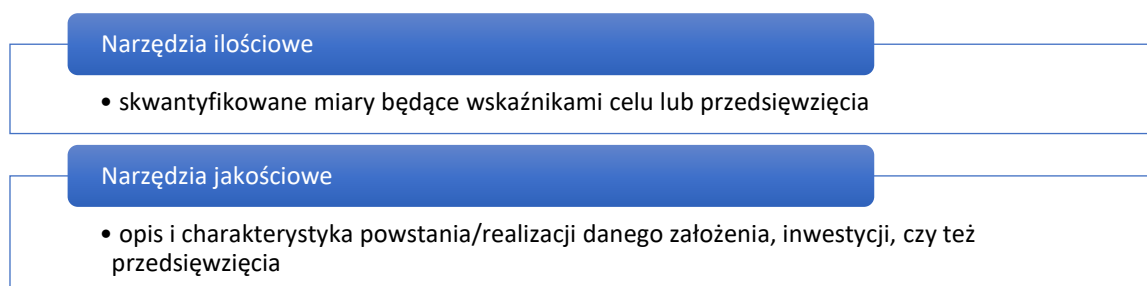
- efektywności wdrażania Programu (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe włożone w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów),
- skuteczności (czy realizowane działania przyczyniają się do osiągnięcia wyznaczonych celów),
- adekwatności (odpowiedniości) (czy realizowane działania są adekwatne do potrzeb).

Zgodnie z zapisami LPR, ewaluacja śródkresowa programu prowadzona jest w cyklach trzyletnich (w połowie realizacji programu – dane za 2020 rok oraz na zakończenie – dane za 2023 rok). Obejmuje wszystkie działania zaplanowane do realizacji w programie.

NARZĘDZIA I SPOSÓB ORGANIZACJI PROCESU EWALUACJI

System wykorzystany w procesie ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023 został oparty o możliwie wiarygodne i obiektywne metody. Zastosowano w tym celu narzędzia oraz techniki ilościowe i jakościowe.

Rysunek 4. Narzędzia ewaluacji LPR.

Źródło: opracowanie własne.

NARZĘDZIA ILOŚCIOWE

Ewaluacja na potrzeby Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzona została na poziomie wskaźników realizacji celów LPR. Przypisano do nich poszczególne podprojekty, w wyniku których realizacji zostaną osiągnięte założenia rewitalizacji. Oceny efektywności, skuteczności i adekwatności dokonano na podstawie danych pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego podprojektu/zadania¹³.

¹² Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023.

¹³ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023.

Dokonano analizy kierunku i tempa zmian na obszarze rewitalizacji wykorzystując do tego zestawienia wskaźników zdefiniowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023. W ramach ewaluacji dokonano analizy stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zwrócono uwagę na adekwatność, efektywność i skuteczność realizowanych działań.

W ramach realizacji ewaluacji wykorzystano dane pozyskane od poszczególnych Referatów Urzędu Gminy Nowy Staw oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Stawie. Dane te wykorzystano w zrealizowanej analizie wskaźnikowej.

Narzędzia ilościowe procesu ewaluacji zostały uzupełnione przez badanie ankietowe, przeprowadzone techniką CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*). Technika ta polega na zbieraniu informacji w ilościowym badaniu poprzez ankietę w formie elektronicznej. Wyniki z ankietyzacji miały istotny wpływ na kształt niniejszego raportu.

NARZĘDZIA JAKOŚCIOWE

Wykorzystano jakościową metodę badawczą, która opiera się na analizowaniu dostępnych danych i informacji (danych zastanych - *desk research*). Następnie na podstawie przeprowadzonych analiz dokonano oceny poziomu realizacji Programu. Wykorzystano do tego celu wnioski z oceny adekwatności, skuteczności i efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Konkluzje wynikające z analizy danych skonfrontowano ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym LPR, tj. z sytuacją społeczno-gospodarczą gminy oraz regionu.

W badaniu ankietowym, wykorzystanym podczas procesu ewaluacji wykorzystano szereg pytań, dzięki którym pozyskano informacje o charakterze jakościowym. W ramach ankietyzacji zwrócono się do interesariuszy z prośbą o wskazanie subiektywnych odczuć w obszarze związanym z wdrażaniem procesu rewitalizacji.

ANALIZA STOPNIA REALIZACJI ZAŁOŻEŃ LPR

OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023 poddano analizie stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Analizy dokonano wykorzystując do tego celu określone na etapie powstawania LPR wskaźniki. Osiągnięte wartości wskaźników zestawiono z ich docelowymi poziomami. W ten sposób zweryfikowano poziom skuteczności podejmowanych działań.

W dalszej części rozdziału poddano ocenie realność ekonomiczną realizacji przedsięwzięć, ich odpowiedniość w zakresie celów Programu oraz istotność (wpływ) na realizację założeń LRP. Dokonano również zestawienia kosztorysów pierwotnych i końcowych, oceniając w ten sposób realność finansową Programu.

Wnioski z oceny postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach LPR Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023 zdefiniowano łącznie 20 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które podzielono na kategorie:

- Projekty główne – 7 przedsięwzięć;
- Projekty uzupełniające – 7 przedsięwzięć;
- Projekty „inne” – 6 przedsięwzięć.

Zgodnie z podsumowaniem danych z poniższych trzech tabeli – na obecnym etapie zrealizowano łącznie 8 przedsięwzięć spośród 20 zaplanowanych do wdrożenia w ramach procesu rewitalizacji. Współczynnik ilościowy wykonalności przedsięwzięć wynosi więc obecnie **40%**. Zwraca się uwagę, że część przedsięwzięć znajduje się w trakcie realizacji, natomiast ich policzalne efekty nie są obecnie znane, poprzez co nie uznaje się ich za ukończone.

Większość współczynników realizacji przedsięwzięcia wśród zrealizowanych projektów osiągnęło zakładane poziomy lub też je przekroczyły. Wyłącznie w przypadku jednego z przedsięwzięć nie osiągnięto założonych poziomów, tj. działania pn. „Remont i adaptacja budynku przy ul. Słowackiego 6 w Nowym Stawie wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Wsparcia Rodziny”. Zwraca się uwagę, że na etapie realizacji przedsięwzięcia doszło do zmian w koncepcji adaptacji budynku na cele działalności Centrum Wsparcia Rodziny i stąd wskaźnik określono wartością niższą, niż pierwotnie zakładano.

Tabela 1. Stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – projekty główne.

Nazwa przedsięwzięcia	Miara realizacji przedsięwzięcia	Docelowy rok ukończenia przedsięwzięcia	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość za 2020 rok	Stopień osiągnięcia zakładanych efektów przedsięwzięcia
Stawiamy na rodzinę – usługi społeczne w zakresie wsparcia rodzin z obszaru	Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po	2019	0,00	19,00	0,00	0%

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 - 2023

rewitalizacji E-Południe w Nowym Stawie	zakończeniu projektu (szt.)					
Remont i adaptacja budynku przy ul. Słowackiego 6 w Nowym Stawie wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Wsparcia Rodziny	Powierzchnia obiektu przeznaczonego na funkcje społeczne (m2)	2018	0,00	361,34	186,54	52%
Park nad rzeką Świętą – rewaloryzacja terenów zieleni miejskiej przy ul. Matejki w Nowym Stawie	Powierzchnia zagospodarowanego terenów (ha)	2018	0,00	1,20	0,00	0%
Zagospodarowanie terenu wraz z przebudową dróg, chodników i parkingów na osiedlu wielorodzinnym przy ul. Słowackiego i Mickiewicza w Nowym Stawie	Powierzchnia zagospodarowanego terenów (ha)	2018	0,00	2,50	0,00	0%
Zagospodarowanie terenu wraz z przebudową dróg i chodników, budową ciągów pieszo-rowerowych na osiedlu wielorodzinnym w obrębie ulic: Ogrodowa, Prusa, Asnyka, Matejki i Młyńska w Nowym Stawie	Powierzchnia zagospodarowanego terenów (ha)	2018	0,00	3,40	0,00	0%
Remont części wspólnych budynków zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji w Nowym Stawie w celu poprawy standardu technicznego miejsc zamieszkania.	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem (osoby)	2018	0,00	1014,00	0,00	0%
„Mieszkańcy dla rewitalizacji Nowego Stawu” -	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem (osoby)	2018	0,00	1014,00	0,00	0%

cykl warsztatów i spotkań						
---------------------------	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na danych Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie; raportu „SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017-2023”.

Tabela 2. Stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – projekty uzupełniające.

Nazwa przedsięwzięcia	Miara realizacji przedsięwzięcia	Docelowy rok ukończenia przedsięwzięcia	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość za 2020 rok	Stopień osiągnięcia zakładanych efektów przedsięwzięcia
Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa Żuław poprzez wykonanie robót budowlanych, remontowych i konserwatorskich w obiektach zabytkowych i obiektach położonych na terenach objętych ochroną konserwatorską w gminach żuławskich oraz stworzenie spójnej oferty turystycznej promującej tożsamość Żuław	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (osoby/rok)	2019	0,00	1200,00	0,00	0%
Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu malborskiego	Liczba osób, które dzięki uczestnictwie w projekcie zwiększyły swoje możliwości na rynku pracy (osoby)	2020	0,00	80,00	0,00	0%
Poprawa dostępności do przystanków transportu zbiorowego poprzez rozbudowę bazy infrastrukturalnej transportu rowerowego stanowiącego dojazd do węzłów i przystanków integracyjnych	Długość wybudowanych dróg rowerowych (km)	2018	0,00	6,34	6,34	100%

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 - 2023

Mobilny i aktywny kapitał ludzki w powiatach malborskim i sztumskim – aktywizacja społeczno-zawodowa	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem (osoby)	2018	0,00	30,00	30,00	100%
Szkoła Marzeń	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu Programu (osoby)	2018	0,00	450,00	542,00	120%
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej do osiedla przy ulicy Obrońców Westerplatte w Nowym Stawie	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (km)	2018	0,00	0,34	0,34	100%
Prowadzenie Centrum Wsparcia Rodziny	Liczba wspartych miejsc świadczenia usług społecznych (szt.)	2023	0,00	19,00	0,00	0%

Źródło: opracowanie własne na danych Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie; raportu „SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017-2023”.

Tabela 3. Stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – projekty „inne”.

Nazwa przedsięwzięcia	Miara realizacji przedsięwzięcia	Docelowy rok ukończenia przedsięwzięcia	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość za 2020 rok	Stopień osiągnięcia zakładanych efektów przedsięwzięcia
Przebudowa nawierzchni ulicy i chodników ulicy Jana Pawła II w Nowym Stawie wraz z odwodnieniem i oświetleniem	Długość przebudowanych dróg (km)	2017	0,00	0,14	0,16	113%
Czyste Żuławy	Moc zainstalowanych OZE (kW)	2020	0,00	102,96	0,00	0%
Monitoring miejski	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem (osoby)	2022	0,00	1091,00	0,00	0%
Zagospodarowanie zielonych skwerów przy krzyżowaniu	Powierzchnia zagospodarowanego terenu (ha)	2021	0,00	0,23	0,00	0%

ulic Mickiewicza i Matejki						
Program „Aktywne podwórko”	Liczba mieszkańców na obszarach objętych wsparciem (osoby)	2022	0,00	768,00	0,00	0%
Przebudowa ul. Mickiewicza wraz z odwodnieniem i oświetleniem w Nowym Stawie	Długość przebudowanej drogi (km)	2019	0,00	0,19	0,19	100%

Źródło: opracowanie własne na danych Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie; raportu „SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017-2023”.

OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH W UJĘCIU KRYTERIÓW EWALUACJI

W ramach procesu ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023 dokonano oceny realizacji projektów głównych, uzupełniających i „innych” ujętych w przedmiotowym Programie. Przeanalizowano korelację między realizowanymi (i planowanymi do realizacji) przedsięwzięciami, a kryteriami ich ewaluacji, które zostały zdefiniowane w LPR Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023.

Zwraca się szczególną uwagę na całkowitą zbieżność zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych względem ich adekwatności do założeń Programu, które odzwierciedlone są poprzez cele operacyjne. Każde z przedsięwzięć bezpośrednio determinuje realizację opracowanych założeń. Podkreśla się realny wpływ przedsięwzięć na osiągnięcie celów operacyjnych Programu.

W ramach ewaluacji dokonano oceny nie tylko wyłącznie zrealizowanych i obecnie finalizowanych przedsięwzięć, lecz również tych zaplanowanych do wykonania. Poddano ponownej analizie zbieżność projektów rewitalizacyjnych z założeniami Programu. Podkreśla się ich 100% adekwatność względem celów LPR.

Efektywność i skuteczność zrealizowanych już przedsięwzięć ocenia się bardzo wysoko. Kształt wszystkich wykonanych działań przybliży Gminę Nowy Staw do osiągnięcia wyznaczonych celów.

Należy zwrócić uwagę, że jedynym kryterium ewaluacji, co do którego należy mieć zastrzeżenia i nie jest ono w pełni realizowane to realność ekonomiczna i finansowa przedsięwzięć. Wśród ukończonych już działań dochodziło do znacznego przekraczania założonych na dane przedsięwzięcie budżetów. Zdarzało się, że montaż finansowy odbiegał od pierwotnych założeń kosztowych. Z drugiej strony, w przypadku przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym często dochodzi do dużych wahań w obszarze kosztowym. Wpływ na tę sytuację ma wiele czynników, m.in. zmiany cen materiałów budowlanych. Z tego też powodu nie należy szczególnie negatywnie określać realności ekonomicznej i finansowej ukończonych już przedsięwzięć.

Ostatnim wnioskiem z przeprowadzonej oceny realizacji przedsięwzięć jest ich znaczne przesunięcie względem pierwotnego harmonogramu. Opóźnienie spowodowane jest przede wszystkim długotrwałymi procesami

administracyjnymi związanymi z pozyskiwaniem finansowania na projekty, czy też wyborami wykonawców zgodnie z odpowiednimi procedurami.

Tabela 4. Ocena realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ujęciu kryteriów ewaluacji.

Nazwa przedsięwzięcia	Ocena realności ekonomicznej i finansowanej realizacji przedsięwzięcia	Ocena efektywności i skuteczności realizacji przedsięwzięcia	Odpowiedniość przedsięwzięcia w zakresie celów Programu	Wpływ przedsięwzięcia na realizację celów Programu
Stawiamy na rodzinę – usługi społeczne w zakresie wsparcia rodzin z obszaru rewitalizacji E-Południe w Nowym Stawie	Planowany koszt 800 000,00 zł Ostateczny koszt 728 020,00 zł Przedsięwzięcie znajduje się w trakcie realizacji. Kryterium realności zostało zrealizowane.	Konkurs ofert na realizację zadania został ogłoszony we wrześniu 2020 roku. Placówka rozpoczęła działalność w październiku 2020 roku. Centrum Wsparcia Rodziny w Nowym Stawie prowadzone będzie przez Fundację M.A.P.A. Obywatelska do końca września 2022r. Pomimo trudności w realizowaniu zaplanowanych działań z uwagi na pandemię COVID-19 placówka prowadzi działalność. Efektywność Należy zwrócić, że start realizacji został przesunięty w czasie. Środki wydatkowane na realizację projektu są obecnie niższe, niż zakładano. Z uwagi na kontynuowanie projektu brak jest możliwości jednoznacznej efektywności projektu Skuteczność Obserwacje jednoznacznie wskazują na bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi.	Cele operacyjne: 1.1 1.2 1.3 1.4 4.1 4.2 4.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Projekt w trakcie realizacji. Pierwsze obserwacje jednoznacznie wskazują na bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi.

Remont i adaptacja budynku przy ul. Słowackiego 6 w Nowym Stawie wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Wsparcia Rodziny	Planowany koszt 1 044 891,09 zł Ostateczny koszt 862 343,45 zł Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Efektywność Dokonano remontu i adaptacji gminnego lokalu usytuowanego ul. Słowackiego 6 pod potrzeby Centrum Wsparcia Rodziny. Zakończenie projektu przesunęło się w czasie powodując opóźnienie względem harmonogramu. Zrealizowano przedsięwzięcie poniżej zakładanych kosztów. Skuteczność Realizację przedsięwzięcia ocenia się bardzo wysoko. Odpowiada założonym celom oraz umożliwia realizację pozostałych dwóch przedsięwzięć.	Cele operacyjne: 3.2 4.1 4.3 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Przedsięwzięcie w pełni zrealizowane. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi.
Park nad rzeką Świętą – rewaloryzacja terenów zieleni miejskiej przy ul. Matejki w Nowym Stawie	Planowany koszt 1 894 124,64 zł Ostateczny koszt 0,000 zł Nie zrealizowano.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.2 1.4 3.1 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Planuje się realizować przedsięwzięcie w okresie: I kwartał 2022 – IV kwartał 2022 r. Przesunięcie względem harmonogramu.
Zagospodarowanie terenu wraz z przebudową dróg, chodników i parkingów na osiedlu wielorodzinnym przy ul. Słowackiego i Mickiewicza w Nowym Stawie	Planowany koszt 1 826 611,78 zł Ostateczny koszt 0,000 zł Nie zrealizowano.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.2 1.4 3.1 3.3 3.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Do grudnia 2020 r. wyłoniono wykonawcę zadania. Planowane zakończenie realizacji zadania: sierpień 2021 r. Przesunięcie względem harmonogramu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 - 2023

Zagospodarowanie terenu wraz z przebudową dróg i chodników, budową ciągów pieszo-rowerowych na osiedlu wielorodzinnym w obrębie ulic: Ogrodowa, Prusa, Asnyka, Matejki i Młyńska w Nowym Stawie	Planowany koszt 3 291 764,46 zł Ostateczny koszt 0,000 zł Nie zrealizowano.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.2 1.4 3.1 3.3 3.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Planowany, nowy okres realizacji zadania: IV kwartał 2021 – IV kwartał 2022 r. Przesunięcie względem harmonogramu.
Remont części wspólnych budynków zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji w Nowym Stawie w celu poprawy standardu technicznego miejsc zamieszkania.	Planowany koszt 266 000,00 zł Ostateczny koszt 0,000 zł Nie zrealizowano.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.4 3.2 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Znaczące przesunięcie względem harmonogramu.
„Mieszkańcy dla rewitalizacji Nowego Stawu” - cykl warsztatów i spotkań	Planowany koszt 90 000,00 zł Ostateczny koszt 0,000 zł Nie zrealizowano.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.2 3.1 4.1 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Znaczące przesunięcie względem harmonogramu.
Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa Żuław poprzez wykonanie robót budowlanych, remontowych i konserwatorskich w obiektach zabytkowych i obiektach położonych na terenach objętych ochroną konserwatorską w gminach żuławskich oraz stworzenie spójnej oferty turystycznej	Planowany koszt 2 820 225,93 zł Ostateczny koszt 4 522 884,61 zł Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Efektywność Przedsięwzięcie zrealizowano znacznie powyżej zakładanych kosztów. Zostało zrealizowane po założonym terminie. Kształt przedsięwzięcia odpowiada założeniom Programu.	Cele operacyjne: 1.2 1.4 3.1	Przedsięwzięcie w pełni zrealizowane. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi.

promującej tożsamość Żuław		Skuteczność Przedsięwzięcie jednoznacznie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić bardzo pozytywnie.		
Projekty systemowe z dziedziny aktywizacji zawodowej dla powiatu malborskiego	Planowany koszt b.d. Ostateczny koszt b.d.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 2.1 2.2 2.3 2.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Przesunięcie względem harmonogramu.
Poprawa dostępności do przystanków transportu zbiorowego poprzez rozbudowę bazy infrastrukturalnej transportu rowerowego stanowiącego dojazd do węzłów i przystanków integracyjnych	Planowany koszt 4 165 838,48 zł Ostateczny koszt 3 732 768,23 zł Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Efektywność Przedsięwzięcie zrealizowane poniżej planowanych kosztów. Osiągnięto zakładane efekty w zakresie km wybudowanych dróg rowerowych. Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Skuteczność Przedsięwzięcie jednoznacznie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić pozytywnie.	Cele operacyjne: 3.1 3.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi
Mobilny i aktywny kapitał ludzki w powiatach malborskim i sztumskim – aktywizacja społeczno-zawodowa	Planowany koszt 311 707,00 zł Ostateczny koszt 272 011,54 zł	Efektywność Przedsięwzięcie zrealizowane poniżej planowanych kosztów.	Cele operacyjne: 2.1 2.2 2.3 2.4 2.4 4.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 - 2023

	Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Objęto wsparciem osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Skuteczność Przedsięwzięcie jednoznacznie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić bardzo pozytywnie.		
Szkoła Marzeń	Planowany koszt 1 756 236,44 zł Ostateczny koszt 1 450 617,11 zł Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Efektywność Przedsięwzięcie zrealizowane poniżej planowanych kosztów. Dzięki przedsięwzięciu uczniowie nabyli kompetencje kluczowe. Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Skuteczność Przedsięwzięcie jednoznacznie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić bardzo pozytywnie.	Cele operacyjne: 1.2 2.1 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi.
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej do osiedla przy ulicy Obrońców Westerplatte w Nowym Stawie	Planowany koszt 138 444,00 zł Ostateczny koszt 135 418,00 zł	Efektywność Przedsięwzięcie zrealizowane poniżej planowanych kosztów. W wyniku ukończenia projektu podłączono część mieszkańców do sieci sanitarnej.	Cele operacyjne: 3.3 Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z celem operacyjnym nr. 3.3.

	Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Skuteczność Przedsięwzięcie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić pozytywnie.		
Prowadzenie Centrum Wsparcia Rodziny	Planowany koszt 657 000,00 zł Ostateczny koszt 0,00 zł Nie zaplanowano. Realizacja przedsięwzięcia nastąpi po ukończeniu zadania pn. „ Stawiamy na rodzinę – usługi społeczne w zakresie wsparcia rodzin z obszaru rewitalizacji E-Południe w Nowym Stawie ”	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.1 1.2 1.3 1.4 4.1 4.2 4.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Realizacja przedsięwzięcia nastąpi po ukończeniu zadania pn. „ Stawiamy na rodzinę – usługi społeczne w zakresie wsparcia rodzin z obszaru rewitalizacji E-Południe w Nowym Stawie ” Przesunięcie względem harmonogramu.
Przebudowa nawierzchni ulicy i chodników ulicy Jana Pawła II w Nowym Stawie wraz z odwodnieniem i oświetleniem	Planowany koszt 632 000,00 zł Ostateczny koszt 1 168 649,27 zł Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Efektywność Projekt ukończono po koszcie niemalże dwukrotnie wyższym, niż zakładano. Zwraca się natomiast uwagę, że początkowo planowano zrealizować całość przedsięwzięcia ze środków własnych. Uzyskano dotacje w wysokości niecałych 400 tys. zł. W wyniku ukończenia projektu przebudowano część ciągów komunikacyjnych w mieście. Jest to najczęściej pojawiająca się	Cele operacyjne: 3.1 3.3 3.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 - 2023

		potrzeba mieszkańców w każdym miejscu w kraju. Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Skuteczność Przedsięwzięcie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić pozytywnie.		
Czyste Żuławy	Planowany koszt 905 834,32 zł Ostateczny koszt 0,00 zł Nie zrealizowano.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 3.2 3.3 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Przesunięcie względem harmonogramu.
Monitoring miejski	Planowany koszt 150 000,00 zł Ostateczny koszt 0,00 zł Nie zrealizowano. Planowane rozpoczęcie w 2022 roku.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu. Powstanie systemu monitoringu miejskiego wraz z centrum obsługi zwiększy bezpieczeństwo publiczne.	Przesunięcie względem harmonogramu.
Zagospodarowanie zielonych skwerów przy krzyżowaniu ulic Mickiewicza i Matejki	Planowany koszt 500 000,00 zł Ostateczny koszt 0,00 zł	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.4 3.1 3.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Przesunięcie względem harmonogramu.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017 - 2023

	Nie zrealizowano. Planowane rozpoczęcie w 2021 roku.			
Program „Aktywne podwórko”	Planowany koszt 300 000,00 zł Ostateczny koszt 0,00 zł Nie zrealizowano. Planowane rozpoczęcie w 2021 roku.	Efektywność Brak możliwości oceny. Skuteczność Brak możliwości oceny.	Cele operacyjne: 1.2 1.3 1.4 3.1 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Przesunięcie względem harmonogramu.
Przebudowa ul. Mickiewicza wraz z odwodnieniem i oświetleniem w Nowym Stawie	Planowany koszt 675 304,86 zł Ostateczny koszt 1 004 013,25 zł Przedsięwzięcie zostało zrealizowane.	Efektywność Przedsięwzięcie zrealizowane powyżej planowanych kosztów. Pomimo pozyskania dotacji z budżetu państwa montaż finansowy przedsięwzięcia okazał się być znacznie mniej korzystny, niż zakładano. Zmodernizowano ciągi komunikacyjne. Zrealizowano zgodnie z harmonogramem. Skuteczność Przedsięwzięcie zostało zrealizowane zgodnie z założeniami rewitalizacji. Należy je ocenić pozytywnie.	Cele operacyjne: 3.1 3.3 3.4 Dokonano weryfikacji zgodności z założeniami Programu. Projekt jest zgodny z koncepcją wdrażania Programu.	Przedsięwzięcie w pełni zrealizowane. Niewielkie przesunięcie względem harmonogramu. Odnotowano bezpośrednią korelację przedsięwzięcia z powiązanymi celami operacyjnymi.

Źródło: opracowanie własne na danych Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie; raportu „SPRAWOZDANIE Z MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NOWY STAW NA LATA 2017-2023”.

OCENA REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMU

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 - 2023 zostały opracowane wskaźniki oceny stopnia realizacji założeń rewitalizacyjnych. Wskaźniki (8) zostały przypisane w liczbie 2 do każdego z wyznaczonych celów strategicznych. W ocenie stopnia realizacji założeń rewitalizacyjnych posłużono się opracowanym na stronach 73-74 Programu zestawieniem. W niniejszym zestawieniu określono oczekiwaną tendencję zmian w zakresie konkretnych zjawisk, które mierzone są wyznaczonymi wskaźnikami. Do wskaźników przypisano wagi, odpowiadające istotności skali danego zjawiska w stosunku do zakładanego sukcesu rewitalizacji.

W wyniku zastosowania niżej określonych wskaźników możliwe było określenie efektywności i skuteczności wdrażania Programu. Adekwatność podejmowanych działań została potwierdzona w punkcie „Ocena realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, zaś ich efekty ukazane są w poniższych zestawieniach.

RODZINA

W przypadku realizacji założeń celu szczegółowego nr 1. dotyczącego obszary „**Rodzina**” zauważa się istotną skuteczność i efektywność realizowanych działań. Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej spadła o 50%, podczas gdy liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece aż o 75%. Biorąc pod uwagę, że są to 2 z 3 kluczowych mierników skuteczności i efektywności rewitalizacji – ocenia się ją bardzo pozytywnie.

Zwraca się uwagę, że część z przedsięwzięć, które były opracowane z myślą o wsparciu rodzinie nie została jeszcze zrealizowana. Zakładać należy więc dalszą poprawę sytuacji w obszarze „Rodzina”.

Tabela 5. Wskaźniki w zakresie monitoringu założeń celu szczegółowego nr 1. „Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców”.

Nazwa wskaźnika	Cel	Oczekiwana tendencja	Waga	Źródło pozyskania danych	Wartość początkowa	Wartość obecna	Poziom realizacji wskaźnika	Wartość ważona
Liczba korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (osoby)	Cel 1 – Rodzina	spadek o co najmniej 5 p. p. w stosunku do roku bazowego	5	Dane UM, Dane MOPS	158	79	Spadek o 50%	Spadek o 250%
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (szt./rok)	Cel 1 – Rodzina	spadek o co najmniej 5 p. p.	5	Dane UM, Dane MOPS	8	2	Spadek o 75%	Spadek o 375%

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023, dane Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie.

PRACA

W przypadku realizacji założeń celu szczegółowego nr 2. dotyczącego obszaru „**Praca**” niemożliwe jest jednoznaczne określenie pozytywnych lub negatywnych skutków rewitalizacji. Liczba zarejestrowanych

bezrobotnych uległa spadkowi o 29,87% - co jest efektem pozytywnym, natomiast dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości w ujęciu rocznym spadły o 45,93% - co jest skutkiem negatywnym.

Zwraca się uwagę, że część z przedsięwzięć, które były opracowane z myślą o wspieraniu przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej nie została jeszcze zrealizowana. Zakładać należy więc poprawę sytuacji w obszarze „Rodzina”.

Tabela 6. Wskaźniki w zakresie monitoringu założeń celu szczegółowego nr 2. „Wzrost przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa”.

Nazwa wskaźnika	Cel	Oczekiwana tendencja	Waga	Źródło pozyskania danych	Wartość początkowa	Wartość obecna	Poziom realizacji wskaźnika	Wartość ważona
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych (osoby)	Cel 2 – Praca	spadek o co najmniej 5 p. p.	2	Dane PUP	364	256	Spadek o 29,87%	Spadek o 59,74%
Dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości w ujęciu rocznym (zł)	Cel 2 – Praca	wzrost o co najmniej 3 p. p.	2	Dane UM	11 442 438	6 185 980	Spadek o 45,93%	Spadek o 91,86%

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023, dane Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie.

PRZYJAZNA INFRASTRUKTURA

W przypadku realizacji założeń celu szczegółowego nr 3. dotyczącego obszaru „Przyjazna infrastruktura” nie zauważa się skutków rewitalizacji. Zarówno powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku, jak i udział budynków generujących niską emisję w ogólnej liczbie budynków na obszarze rewitalizacji nie uległy zmianie.

Przedsięwzięcia, które były opracowane z myślą o wzroście dostępności wielofunkcyjnych przestrzeni miejskich nie zostały jeszcze zrealizowane. Na efekty zaplanowanych działań należy jeszcze poczekać.

Tabela 7. Wskaźniki w zakresie monitoringu założeń celu szczegółowego nr 3. „Wzrost dostępności wielofunkcyjnych przestrzeni miejskich”.

Nazwa wskaźnika	Cel	Oczekiwana tendencja	Waga	Źródło pozyskania danych	Wartość początkowa	Wartość obecna	Poziom realizacji wskaźnika	Wartość ważona
Powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku (ha)	Cel 3 – Przyjazna infrastruktura	wzrost o co najmniej 10 p. p.	2	Dane UM	0,2594	0,2594	Brak zmian	Brak zmian
Udział budynków generujących niską emisję w ogólnej liczbie	Cel 3 – Przyjazna infrastruktura	spadek o co najmniej 5 p. p.	5	Dane UM	96	96	Brak zmian	Brak zmian

budynków (%)								
--------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023, dane Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie.

POMOCNE INSTYTUCJE

W przypadku realizacji założeń celu szczegółowego nr 4. dotyczącego obszaru „**Pomocne instytucje**” nie zauważa się skutków rewitalizacji. Zarówno liczba organizacji pozarządowych, jak i liczba inicjatyw społecznych realizowanych na obszarze, kreowanych przez sektor pozarządowy na obszarze rewitalizacji nie uległy zmianie.

Część przedsięwzięć, które były opracowane z myślą o zapewnieniu wysokiej jakości usług społecznych nie zostały jeszcze zrealizowane. Na efekty zaplanowanych działań należy jeszcze poczekać.

Tabela 8. Wskaźniki w zakresie monitoringu założeń celu szczegółowego nr 4. „Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych”.

Nazwa wskaźnika	Cel	Oczekiwana tendencja	Waga	Źródło pozyskania danych	Wartość początkowa	Wartość obecna	Poziom realizacji wskaźnika	Wartość ważona
Liczba organizacji pozarządowych (szt.)	Cel 4 – Pomocne instytucje	wzrost o co najmniej 5 p. p.	2	Dane UM	1	1	Brak zmian	Brak zmian
Liczba inicjatyw społecznych realizowanych na obszarze, kreowanych przez sektor pozarządowy (szt.)	Cel 4 – Pomocne instytucje	wzrost o co najmniej 5 p. p.	5	Dane UM	0	0	Brak zmian	Brak zmian

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023, dane Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie.

Trwałość Programu w kontekście określonych celów szczegółowych

W ramach procesu ewaluacji LPR Gminy Nowy Staw na lata 2017 – 2023 zwrócono uwagę na trwałość niniejszego Programu względem określonych w nim celów szczegółowych.

W LPR zdefiniowano niniejsze cele szczegółowe:

1. Aktywizacja społeczna i obywatelska mieszkańców;
2. Wzrost przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa;
3. Wzrost dostępności wielofunkcyjnych przestrzeni miejskich;
4. Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych.

Podczas etapu ewaluacji śródkresowej niemożliwe jest jednoznaczne potwierdzenie omawianej trwałości. Nie osiągnięto na tym etapie docelowych wartości wskaźników, które są odzwierciedleniem realizacji celów szczegółowych.

Względem zdefiniowanych założeń sfinalizowano wyłącznie zamiary dla obszaru dotyczącego „Rodziny”. Osiągnięto wartości wskaźników znacznie przekraczające prognozy. Na moment prowadzenia ewaluacji nie ma możliwości potwierdzenia utrzymania trwałości Programu w kontekście jego celów szczegółowych. Dopiero ewaluacja końcowa pozwoli wyciągnąć niepodważalne, końcowe wnioski w niniejszym obszarze.

WNIOSKI

WYNIKI Z BADANIA SPOŁECZNOŚCI

W ramach procesu ewaluacji śródkresowej Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Staw przeprowadzono ankietyzację interesariuszy Programu. Badanie ankietowe zostało zrealizowane metodą CAWI (*Computer-Assisted Web Interview*). Realizując badanie tą metodą opracowuje się kwestionariusz w formie elektronicznej, który następnie udostępniany jest poprzez portale i strony urzędowe możliwie szerokiej grupie interesariuszy.

Na wybór niniejszej metody badania wpływ miała również ówczesna sytuacja pandemiczna związana z wirusem SARS-COV-2.

Link do ankiety znajdował się na stronie Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie w dniach 31 maja 2021 r. do 7 czerwca 2021 r.

Rysunek 5. Ogłoszenie na stronie Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie.

Źródło: strona internetowa Urzędu Miejskiego w Nowym Stawie.

Dane pozyskane w ramach ankietyzacji zagregowano, a wnioski z nich wynikające wykorzystano w niniejszym raporcie.

W badaniu wzięły osoby zarówno z terenów miejskich, jak i terenów wiejskich gminy Nowy Staw. Prawie połowa głosów udzielonych w badaniu dotyczyła osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Pierwsze spośród pytań zasadniczych dotyczyło oceny zmian zachodzących w kluczowych sferach na obszarze rewitalizacji. **Respondenci najwyżej ocenili zmiany w sferze aktywizacji społecznej i obywatelskiej mieszkańców.** W dalszej mierze (choć pojawiły się już negatywne oceny) wskazano na najbardziej pozytywne zmiany w sferze wzrostu dostępności wielofunkcyjnych przestrzeni miejskich. Najlepsze recenzje zebrały zmiany w obszarze: wzrostu przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej oraz zapewnienia wysokiej jakości usług społecznych.

W ramach badania poproszono respondentów o opinię w zakresie dostępności do informacji o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. Większość z nich odpowiedziała, że zauważa informacje (w mediach, w urzędzie, na tablicach itp.) o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych na terenie miasta. Najbardziej zauważalnymi działaniami rewitalizacyjnymi określono: prace nad Rynkami: Kościuszki i Pułaskiego, przebudowę ulic oraz powstanie Centrum Wsparcia Rodziny.

Następnie poproszono respondentów o ocenę przydatności zrealizowanych dotychczasowo działań rewitalizacyjnych. W grupie przedsięwzięć, w której nie odnotowano negatywnych wskazań były:

- Stawiamy na rodzinę – usługi społeczne w zakresie wsparcia rodzin z obszaru rewitalizacji E-Południe w Nowym Stawie;
- Remont i adaptacja budynku przy ul. Słowackiego 6 w Nowym Stawie wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Wsparcia Rodziny;
- Mobilny i aktywny kapitał ludzki w powiatach malborskim i sztumskim – aktywizacja społeczno-zawodowa;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej do osiedla przy ulicy Obrońców Westerplatte w Nowym Stawie;
- Przebudowa nawierzchni ulicy i chodników ulicy Jana Pawła II w Nowym Stawie wraz z odwodnieniem i oświetleniem;
- Przebudowa ul. Mickiewicza wraz z odwodnieniem i oświetleniem w Nowym Stawie.

Podkreśla się, że przedsięwzięcie dotyczące przebudowy ul. Mickiewicza zostało ocenione najbardziej korzystnie.

W przypadku kilku projektów (pomimo większości pozytywnych wskazań) zdarzyło się, że respondenci podchodzili negatywnie do zrealizowanych działań. Opinie te dotyczyły przedsięwzięć:

- Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa Żuław poprzez wykonanie robót budowlanych, remontowych i konserwatorskich w obiektach zabytkowych i obiektach położonych na terenach

objętych ochroną konserwatorską w gminach żuławskich oraz stworzenie spójnej oferty turystycznej promującej tożsamość Żuław;

- Poprawa dostępności do przystanków transportu zbiorowego poprzez rozbudowę bazy infrastrukturalnej transportu rowerowego stanowiącego dojazd do węzłów i przystanków integracyjnych;
- Szkoła Marzeń.

W dalszej części formularza poproszono respondentów o wskazanie rodzaju najbardziej widocznych zmian, które zaszły w południowej części miasta (na obszarze rewitalizacji). Najczęściej wskazywano, że zauważalna jest poprawa jakości i dostępności do infrastruktury komunikacyjnej, tj. dróg, chodników i ścieżek pieszo-rowerowych.

Następnie respondenci ocenili poziom realizacji celów operacyjnych, które zostały zdefiniowane w LPR. Kolorem niebieskim oznaczono te założenia, które w opinii ankietowanych są realizowane, czerwonym zaś te, które nie. Bez odmiennego koloru pozostawiono cele w stosunku do których respondenci nie ocenili jednoznacznie postępu w ich realizacji.

1.1. Kompleksowe wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych przemocą, borykających się z problemami bytowymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.2. Wzrost poziomu integracji społecznej dzięki zwiększeniu dostępności zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

1.3. Wspieranie aktywności obywatelskiej, społecznej odpowiedzialności mieszkańców oraz wzmacnianie postaw prospołecznych.

1.4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego.

2.1. Aktywizacja zawodowa oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców.

2.2. Rozwój zróżnicowanych form wsparcia przedsiębiorczości mieszkańców oraz działania mające na celu generowanie nowych miejsc pracy.

2.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w grupie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2.4. Uwolnienie zasobów pracy poprzez zapewnienie optymalnego poziomu opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

3.1. Modernizacja i przebudowa ogólnodostępnych przestrzeni miejskich, w tym terenów zielonych w celu nadania im nowych atrakcyjnych funkcji o znaczeniu integracyjnym i oddziaływaniu na branżę rozwojowe miasta.

3.2. Modernizacja i przebudowa obiektów kubaturowych w celu zwiększenia efektywności energetycznej, przeciwdziałania niskiej emisji oraz zapewnienia estetyki układu urbanistycznego.

3.3. Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury podstawowej z zakresu usług komunalnych.

3.4. Optymalizacja rozwiązań komunikacyjnych, drogowych i parkingowych, zwiększenie dostępności pieszej i eliminacja barier architektonicznych.

4.1. Wzrost jakości infrastruktury przeznaczonej na cele usług społecznych.

4.2. Wsparcie w rozwijaniu kwalifikacji i kompetencji kadr oraz optymalizacji struktury organizacyjnych instytucji świadczących usługi społeczne.

4.3. Wzrost potencjału instytucji oferujących usługi społeczne poprzez wsparcie działań infrastrukturalnych.

4.4. Działania informacyjne dla mieszkańców dotyczące możliwości wsparcia.

Respondenci wypowiedzieli się w temacie realizacji założeń rewitalizacji bardzo nierównomiernie. Zauważa się zależność, że efekty działań infrastrukturalnych są znacznie bardziej widoczne, niż podejmowane czynności w obszarze społecznym.

Końcowa część badania umożliwiła wypowiedzenie się interesariuszom w zakresie ewentualnych modyfikacji założeń rewitalizacyjnych. Respondenci mieli możliwość wskazania obszaru, w stosunku do którego należy najpilniej podjąć czynności dodatkowe, wykraczające poza obecnie zdefiniowane w Programie działania. Ankietowani najczęściej wspominali o potrzebie podjęcia dodatkowych działań w sferach: społecznej i środowiskowej. Wśród propozycji działań znalazły się takiej pomysły, jak:

- Poprawa nawierzchni w części ulic;
- Powstanie ogólnodostępnego plac zabaw dla dzieci;
- Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa;
- Powstanie miejsc bytowania dzieci oraz młodzieży.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Na obecnym etapie (stan na koniec 2020 roku) zrealizowano łącznie 8 przedsięwzięć spośród 20 zaplanowanych do wdrożenia w ramach procesu rewitalizacji. Współczynnik ilościowy wykonalności przedsięwzięć wynosi więc obecnie 40%. Zwraca się uwagę, że część przedsięwzięć znajduje się w trakcie realizacji, natomiast ich policzalne efekty nie są obecnie znane, poprzez co nie uznaje się ich za ukończone.

Z powodu zmiany z 2018 r w zakresie odnawialnych źródeł energii, która spowodowała zmniejszenie wpływów do budżetu gminy z tytułu podatku od elektrowni wiatrowych - Gmina Nowy Staw zmuszona była przesunąć realizację niektórych przedsięwzięć. Pomimo opóźnień realizacja projektów przebiega relatywnie sprawnie. Określa się, że realizacja pozostałych inwestycji jest niezagrożona.

Większość współczynników realizacji przedsięwzięcia wśród zrealizowanych projektów osiągnęło zakładane poziomy lub też je przekroczyły. Wyłącznie w przypadku jednego z przedsięwzięć nie osiągnięto założonych poziomów, tj. działania pn. „Remont i adaptacja budynku przy ul. Słowackiego 6 w Nowym Stawie wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Wsparcia Rodziny”. Zwraca się uwagę, że na etapie realizacji przedsięwzięcia doszło do zmian w koncepcji adaptacji budynku na cele działalności Centrum Wsparcia Rodziny i stąd wskaźnik określono wartością niższą, niż pierwotnie zakładano.

Zwraca się szczególną uwagę na całkowitą zbieżność zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych względem ich adekwatności do założeń Programu, które odzwierciedlone są poprzez cele operacyjne. Każde z przedsięwzięć bezpośrednio determinuje realizację opracowanych założeń. Podkreśla się realny wpływ przedsięwzięć na osiąganie celów operacyjnych Programu.

W ramach ewaluacji dokonano oceny nie tylko wyłącznie zrealizowanych i obecnie finalizowanych przedsięwzięć, lecz również tych zaplanowanych do wykonania. Poddano ponownej analizie zbieżność projektów rewitalizacyjnych z założeniami Programu. Podkreśla się ich 100% adekwatność względem celów LPR.

Efektywność i skuteczność zrealizowanych już przedsięwzięć ocenia się bardzo wysoko. Kształt wszystkich wykonanych działań przybliży Gminę Nowy Staw do osiągnięcia wyznaczonych celów. Podkreśla się natomiast, że w celu realizacji całości założeń Programu należy wdrożyć pozostałe przedsięwzięcia. Wśród każdego z czterech obszarów strategicznych (do których przypisano cele strategiczne oraz cele operacyjne) istnieje możliwość poprawy osiągniętych wartości.

Efekt społeczny jaki osiągnięto do końca 2020 roku to niższy poziom ubóstwa i wykluczenia. Argumentuje się to spadkiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej, a także niższym poziomem przestępczości przeciwko rodzinie i opiece.

Obecnie dokonanie jednoznacznej oceny wysokości ponoszonych nakładów na realizację Programu w odniesieniu do zakładanych poziomów nie jest możliwe. Jest za wcześnie, aby z pewnością potwierdzić wykonalność ekonomiczną i finansową wszystkich przedsięwzięć. Wśród ukończonych już działań dochodziło do

znacznego przekraczania założonych na dane przedsięwzięcie budżetów. Zdarzało się, że montaż finansowy odbiegał od pierwotnych założeń kosztowych. Z drugiej strony, w przypadku przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym często dochodzi do dużych wahań w obszarze kosztowym. Wpływ na tę sytuację ma wiele czynników, m.in. zmiany cen materiałów budowlanych. Z tego też powodu nie należy szczególnie negatywnie określać realności ekonomicznej i finansowej ukończonych już przedsięwzięć.

Zdiagnozowano nieadekwatne przypisanie oczekiwanych zmian w wartości wskaźników, które dotyczą monitoringu każdego z czterech celów szczegółowych Programu. W ramach prowadzonej ewaluacji nie brano pod uwagę określonych, oczekiwanych zmian wyrażonych w punktach procentowych. Uważa się, że wartości te zostały określone niepoprawnie w dwóch obszarach. Ujmowanie zmian w punktach procentowych jest w przedmiotowym przypadku błędne. Powinna zostać zastosowana względna miara dynamiki zmian. Drugi problematyczny obszar to niewielkie wartości zmian przypisanych do danych celów. W przypadku oczekiwania zmiany wartości wskaźnika o 5 punktów procentowych, gdzie wartością początkową jest liczba 1 – sposób oceny jest bezsprzecznie błędnie zdefiniowany.

Z uwagi na nieosiągnięcie reprezentatywnej grupy badawczej podczas przeprowadzonej ankietyzacji – nie możliwe jest poprawne wnioskowanie na podstawie zebranych danych. Podkreśla się natomiast, że zgodnie z uniwersalnymi zasadami – interesariusze najczęściej zauważają zmiany w sferze infrastrukturalnej, która jest bardziej namacalna od zmian w sferze społecznej. W przypadku rewitalizacji Nowego Stawu, sytuacja ta jest bliźniacza.